

17.2.2025

HÄMEENLINNAN HALLINTO-OIKEUDELLE

Asia

Julkisuutta koskeva valitus Tampereen kaupungin päätöksestä 17.1.2025, konsernijohtaja § 15/2025 (liite 1), TRE:5752/07.01.00/202

Vaatimukset

Vaadin, että hallinto-oikeus kumoaa Tampereen kaupungin päätöksen ja velvoittaa sen luovuttamaan minulle pyytämäni tiedot.

Asian tausta

Pyysin Tampereen kaupungilta 12. joulukuuta 2024 (liite 2) nähtäville kaupungin tytäryhtiöiden toimitusjohtajien palkkatilaston. Tilasto oli kaupunginhallituksen konsernijaoston esityslistan liitteenä, mutta liite oli merkitty salassa pidettäväksi kokonaisuudessaan. Pyynnöstäni kaupunki luovutti tilaston, josta kävivät ilmi kuukausipalkat mutta eivät yhtiöiden tai toimitusjohtajien nimet (liite 3). Tämän jälkeen pyysin 7. tammikuuta 2025 vielä erikseen nähtävilleni tilaston tarkemman taustaineiston eli tiedot toimitusjohtajien palkoista yhtiöittäin (liite 4). Tämän pyynnön kaupunki hylkäsi 17. tammikuuta 2025 konsernijohtajan päätöksellä. Perusteluna oli viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (julkisuuslain) 24 §:n 1 momentin kohta 23 (liite 1, s. 2). Päätöksessään Tampereen kaupunki ei mielestäni sovello julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 23 kohtaa lainsäätäjän tarkoittamalla tavalla.

Perustelut

Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 23 kohta kuuluu seuraavasti:

”[Salassa pidettäviä ovat] asiakirjat, jotka sisältävät tietoja henkilön vuosituloista tai kokonaisvarallisuudesta taikka tuen tai etuuden perusteena olevista tuloista ja varallisuudesta taikka jotka muutoin kuvaavat hänen taloudellista asemaansa, sekä ulosottoviranomaisen asiakirjat siltä osin kuin ne sisältävät sellaisia tietoja, jotka ulosottorekisteriin merkittyinä olisivat ulosottokaaren mukaan salaisia, sekä tiedot luonnollisesta henkilöstä ulosottovelallisena ja ulosottoselvitys”.

Pyytämässäni toimitusjohtajien kuukausipalkkatiedoissa kyse ei ole ainakaan lainkohdassa mainituista ulosottoasioista tai etuuden perusteena olevista tuloista. Ilmiselvää myös on, että kuukausipalkka ei ole tieto henkilön kokonaisvarallisuudesta,

joka käsittäisi esimerkiksi kiinteistöomaisuuden, arvopaperisijoitukset, velat ja pankkitilillä olevat rahavarat.

Kysymys asiassa voidaankin nähdäkseni rajata siihen, ovatko pyytämäni tiedot lainkohdassa tarkoitettuja tietoja henkilöistä (1), heidän vuosituloistaan (2) tai taloudellisesta asemastaan (3). Mielestäni eivät.

1. Kyse on yhtiöiden, ei henkilöiden tiedoista

Olen pyytänyt Tampereen kaupungilta tietoja sen tytäryhtiöiden toimitusjohtajien kuukausipalkoista yhtiöittäin. Pyyntöni ei siten ole kohdistunut tiettyihin henkilöihin, vaan yhtiöihin ja niiden tiettyyn toimielimeen (toimitusjohtaja).

Kuten luovutetusta palkkatilastoaineistostakin ilmenee, yhdellä henkilöllä voi olla useita toimitusjohtajan tehtäviä (liite 3, s. 2).

Mielestäni on hyvin kyseenalaista, tuleeko lain tulkintaa ja käyttöä perustaa siihen, että toimitusjohtajan henkilöllisyys voisi paljastua yhdistelemällä tietoja muista lähteistä.

2. Kuukausipalkat eivät ole vuosituloja

Vaikka henkilöiden katsottaisiin olevan tiedoista hyvin tunnistettavissa, kyse ei myöskään ole heidän vuosituloistaan. Olen pyytänyt tietoja toimitusjohtajien kuukausipalkoista.

Kaupunki perustelee päätöstään juuri vuositulojen salassapidolla. Tämä laintulkinta näkyy nojaavaan siihen, että kuukausipalkkatietoon avulla olisi mahdollista tehdä laskutoimitukseen perustuva valistunut arvaus henkilön vuosituloista.

Varsinkin toimitusjohtajien tehtävien osalta on hyvin sattumanvaraista, kuinka oikeaan arvaus osuisi. Kuten edelläkin todettua, yhdellä henkilöllä voi olla useita toimitusjohtajan tehtäviä, minkä lisäksi lisätuloja voi tulla esimerkiksi tulospalkkausjärjestelmästä sekä esimerkiksi kokouspalkkioista, jotka liittyvät joko toimitusjohtajan rooliin tai muihin luottamustehtäviin. Osuakseen oikeaan laskutoimitus myös edellyttäisi yksityiskohtaisia tietoja esimerkiksi johtajasopimuksessa määritellystä lomakertymästä.

3. Tiedot eivät kuvaa henkilön taloudellista asemaa kokonaisuutena

Arvioitavaksi lopulta tuleekin, onko kyse tiedoista, jotka muutoin kuvaisivat henkilön taloudellista asemaa.

On totta, että julkisuuslaista annetussa hallituksen esityksessä todetaan, että ”[t]aloudellisella asemalla tarkoitetaan henkilön taloutta kokonaisuudessaan, esimerkiksi palkkaa päätoimesta”. (HE 30/1998 vp, s. 97) Todettakoon, että eduskunnan käsittelyssä kyseinen kohta kuitenkin täsmentyi olennaisesti hallituksen esitykseen nähden.

Alun perin hallitus esitti taloudellista asemaa kuvaavat tiedot ehdottoman salassapidon piiriin, mutta perustuslakivaliokunta katsoi tämän muotoilun olevan liian väljä ja vaati täsmentämään taloudellisen aseman määritelmää. (PeVL 43/1998 vp, s. 5) Lain

lopulliset sanamuodot ovatkin peräisin hallintovaliokunnalta, joka mietinnössään perusteli niitä seuraavasti:

Valiokunta katsoo, että säännöksen täsmentäminen voi tapahtua paremmin muuttamalla säännöksen alkuosa muotoon: "asiakirjat, jotka sisältävät tietoja henkilön vuosituloista ja kokonaisvarallisuudesta taikka tuen tai etuuden perusteena olevista tuloista ja varallisuudesta taikka jotka muutoin kuvaavat hänen taloudellista asemaansa". **Tällä muotoilulla korostettaisiin** sitä hallituksen esityksen perusteluista ilmenevää seikkaa, **ettei mikä tahansa yksittäinen tuloa koskeva tieto kuulu salassapidon piiriin**, vaan että kysymys on tiedoista, joilla **laajemmin** kuvataan henkilön taloudellista asemaa **kokonaisuutena**. Merkittävin osa — verotusta lukuunottamatta — henkilön tuloja ja taloudellisia olosuhteita koskevista tiedoista saadaan erilaisia etuuksia ja tukia koskevien asioiden käsittelyn yhteydessä. Tällaisessa yhteydessä saadut tiedot on pidettävä salassa, koska se asia, jonka yhteydessä tiedot saadaan, on säännönmukaisesti salassa pidettävä, kuten sairausvakuutus- ja toimeentulotukiasiat. (HaVM 31/1998 vp, s. 18. Korostukset omia.)

Tulkitsen, että sanamuodollaan, jossa mainitaan nimenomaan vuositulot, mietintövaliokunta on siten nimenomaisesti tahtonut rajata säännöksen ulkopuolelle kuukausipalkan kaltaiset yksittäiset tuloa koskevat tiedot. Suojattavaksi on siis tarkoitettu tiedot, jotka kuvaavat henkilön taloudellista asemaa *laajasti* ja *kokonaisuutena*.

Päätoimesta saatu palkka voi kuvata henkilön taloudellista asemaa, mutta silloin kyseessä tulisi olla vuositason tiedoista. Jos kuukausipalkka luettaisiin suojattavaksi tiedoksi, kuten kaupunki tulkitsee, ei hallintovaliokunta tosiasiallisesti olisi ensinkään täsmentänyt lainkohtaa hallituksen esittämään nähden, vaikka perustuslakivaliokunta tätä edellytti.

Johtopäätös

Kaikki yllä esiin tuomani perusteet yhdessä huomioiden katson, että Tampereen kaupungin päätös olla luovuttamatta pyydettyjä tietoja on lainvastainen ja että se tulee sellaisenaan kumota. Nähdäkseni Tampereen kaupungin päätös edustaa juuri sellaista kaavamaista tulotietojen salaamista, jonka eduskunta halusi estää (ks. PeVL 43/1998 vp, s. 5).

Tampereella 17.2.2025

Liisa Kauppinen

toimittaja

e-mail: liisa.kauppinen@aamulehti.fi

puh: 040 637 4228

Liitteet

Liite 1	Valituksenalainen päätös ja valitusosoitus 17.1.2024
Liite 2	Tietopyyntö 12.12.2024
Liite 3	Toimitusjohtajien palkkatilasto 12/2024
Liite 4	Tietopyyntö 7.1.2025